

DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN I NORGE – HVILKEN VEI GÅR DET?

Arne Jon Isachsen
4 april 2019

A. Det store bildet

1. 1978 og 2008
2. November 2017
3. 2016 – Vesten får seg to kjappe
4. Amerika bommer totalt på Kina
5. Tar Kina teten?
6. utfordringer for Europa

1. 1978 og 2008

- Deng Xiaoping vinner makten i Kina etter Mao 1978.
- Pragmatisk – Kina skal gjenvinne sin posisjon via økonomisk vekst.
- Holde lav profil ute, ikke ta lederskap, arbeide i det stille.

- Finanskrisen 2008 – “Made in USA”.
- Kina takler den bra – flere virkemidler:
 - Statseide foretak
 - Styrt valutakurs
 - Aktiv finanspolitikk
- Gir økt selvtillit hos kineserne.

2. November 2017

- Xi får fem nye år.
- Ingen etterfølger utpekt.
Bryter “demokratisk tradisjon”.
- Anbefaler Kina som modell for andre land.
- Bryter Dengs linje om å holde lav profil utad.

3. 2016 – Vesten får seg to kjappe

- Juni 2016 – David Cameron taper – Brexit neste.
- November 2016 – Donald Trump vinner.
- “Amerika først” over hele linja.
- Bygge ned den etablerte internasjonale orden som USA selv har skapt.

4. Amerika bommer totalt på Kina

- Obama:

“Vi forventer at Kina vil bidra til å opprettholde de reglene som har tjent Kina så vel”.

- MEN: Det vil ikke kineserne. Xi Jinping vil realisere sin kinesiske drøm.

5. Tar Kina teten?

- Belt and Road Initiative (BRI) – bygge infrastruktur til naboland og videre ut i verden.
- “Made in China 2025”.
- Trans Pacific Pact (TPP) – Trump melder USA ut. Bra for Kina.
- Men: Litt for kjepphøy litt for tidig?

Trumps handelskrig bare en oppvarming for kampen om teknologisk lederskap. Og globalt lederskap.

Hva Kina strever med

- Soft power – ingen vil bli som Kina.
- Mangler allierte.
- Betydelig forurensning – skaper indre uro.
- Behov for jevnere fordeling av inntekt.
- Xinjiang og brutal undertrykking av Uighur-folket.

6. Utfordringer for Europa

- Blir presset mellom de to store – Kina og USA.
- Kan tvingers til å velge side, se dagens debatt om Huawei.

- Behov for EU å samle seg:
 - Macron prøver så godt han kan
 - Men Brexit gjør det ikke lettere.

- Hva med Norge oppe i det hele?

B. Hvordan går det i Norge?

1. Nasjonalbudsjettet for 2019
2. Nærmere om boligmarkedet
3. Nærmere om penge- og kredittmarkedene
4. Avslutning

1. Nasjonalbudsjettet for 2019

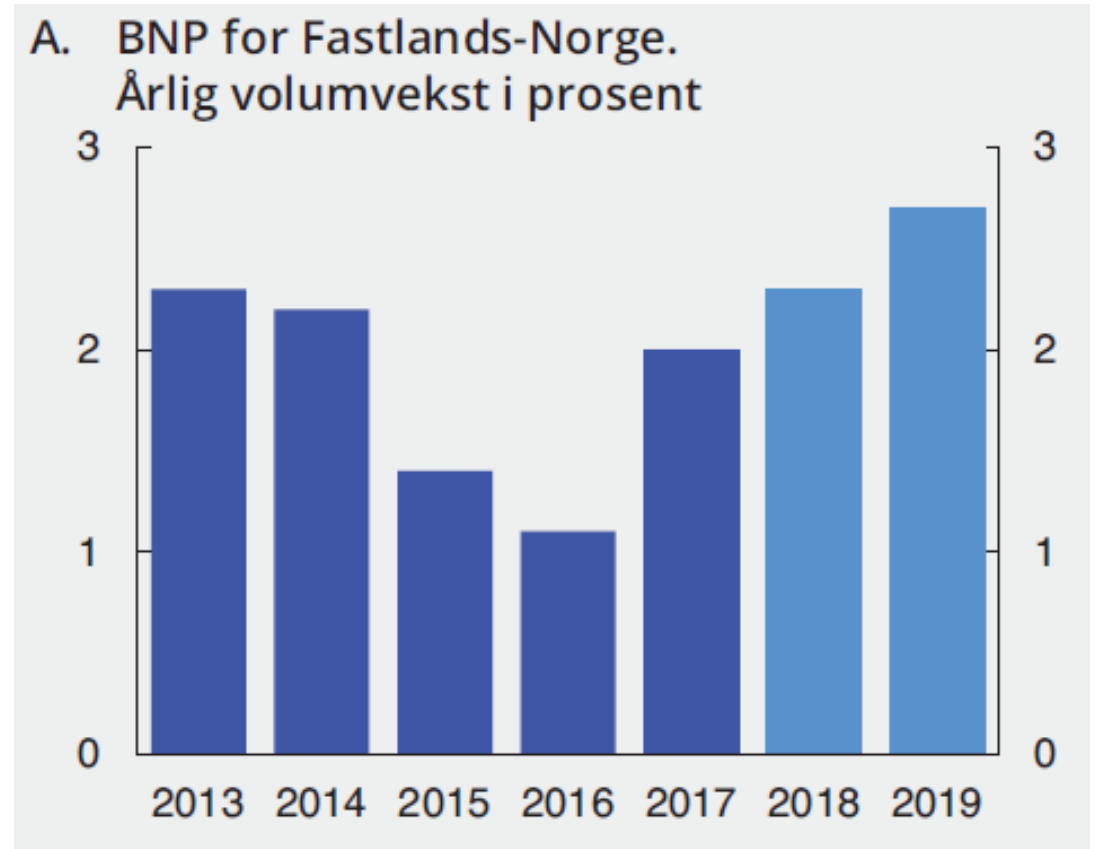
- Første og andre kapittel i Nasjonalbudsjettet for 2019 starter slik:

“Det går godt i norsk økonomi”.

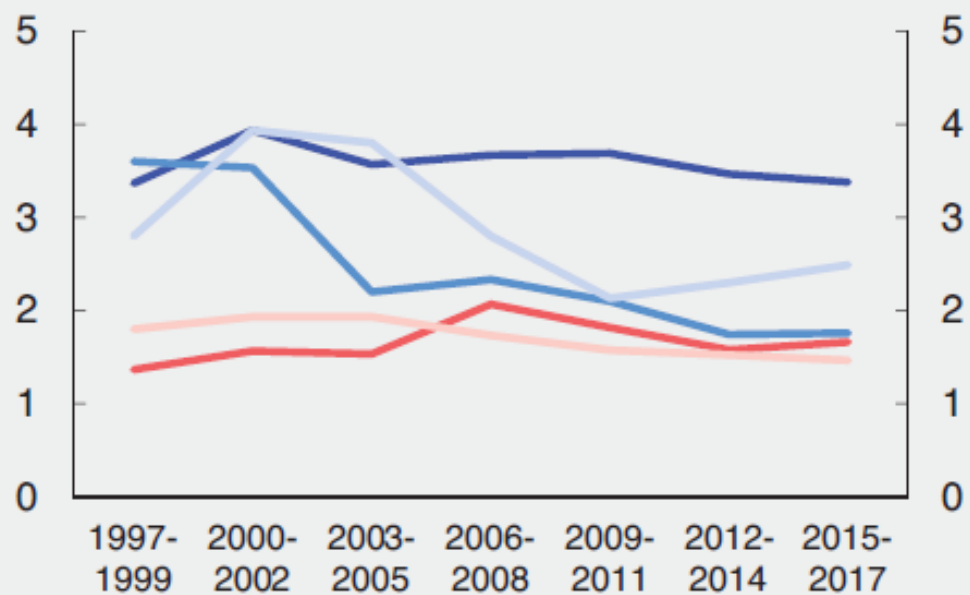
- Per nordmann bruker vi 44.000 oljekroner i 2019.
- Penger staten kan bruke uten å skattlegge oss.

- Vekst i BNP i 2019 2.7 prosent
- Vekst i off. utgifter 1.3 prosent

Offentlige utgifter som andel av BNP synker.

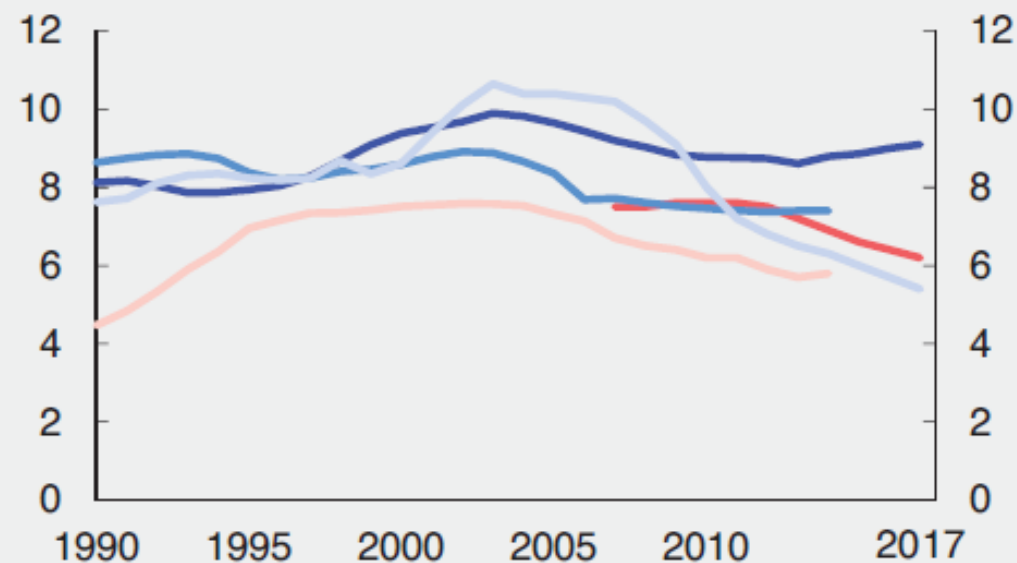

A. Sykefravær i Norge og enkelte andre land. Prosent av alle sysselsatte

— Norge
— Nederland
— Sverige
— Danmark
— Storbritannia

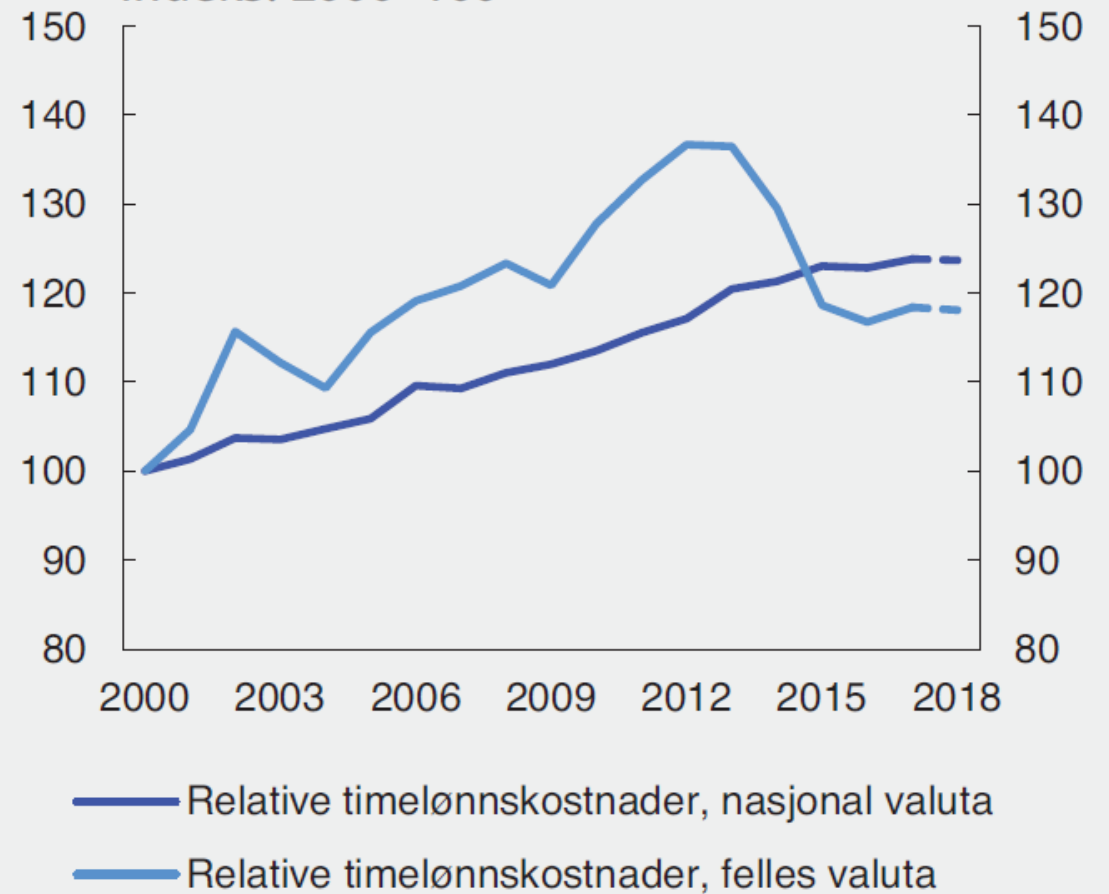
B. Uføretrygd i Norge og enkelte andre land. Prosent av befolkningen 20-64 år

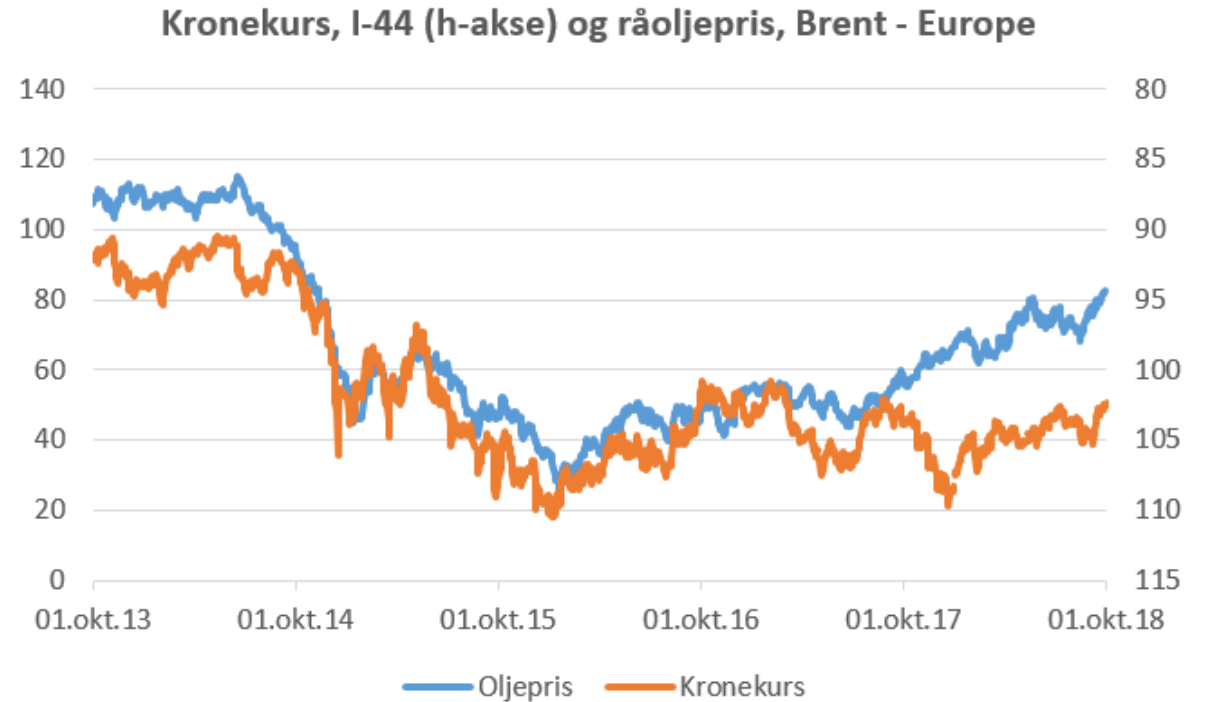
— Norge
— Nederland
— Sverige
— Danmark
— Storbritannia

Konkurransesevnen holder seg bra på grunn av svak krone.

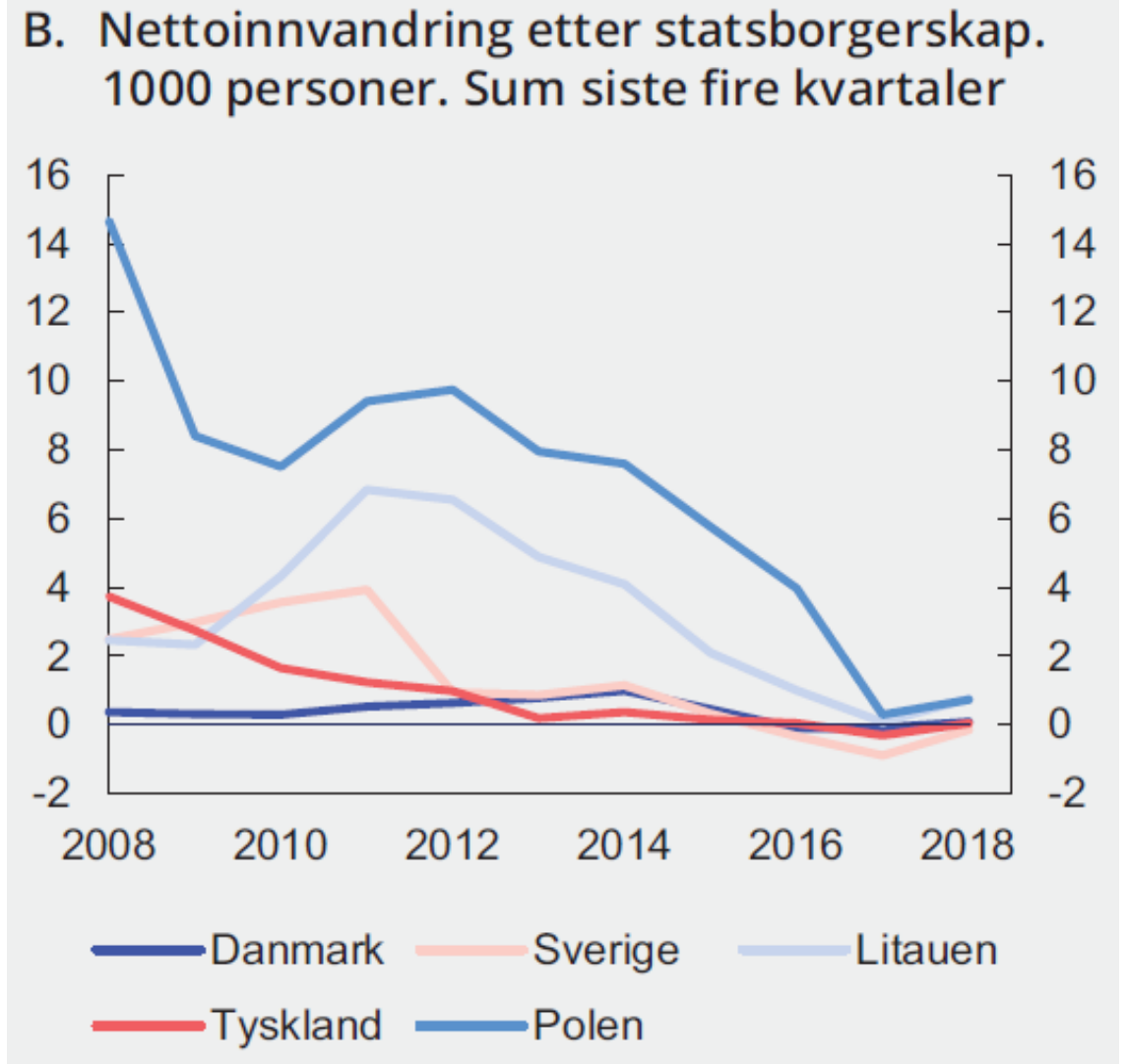
B. Timelønnskostnader for ansatte i industrien i Norge relativt til våre handelspartnere. Indeks. 2000=100

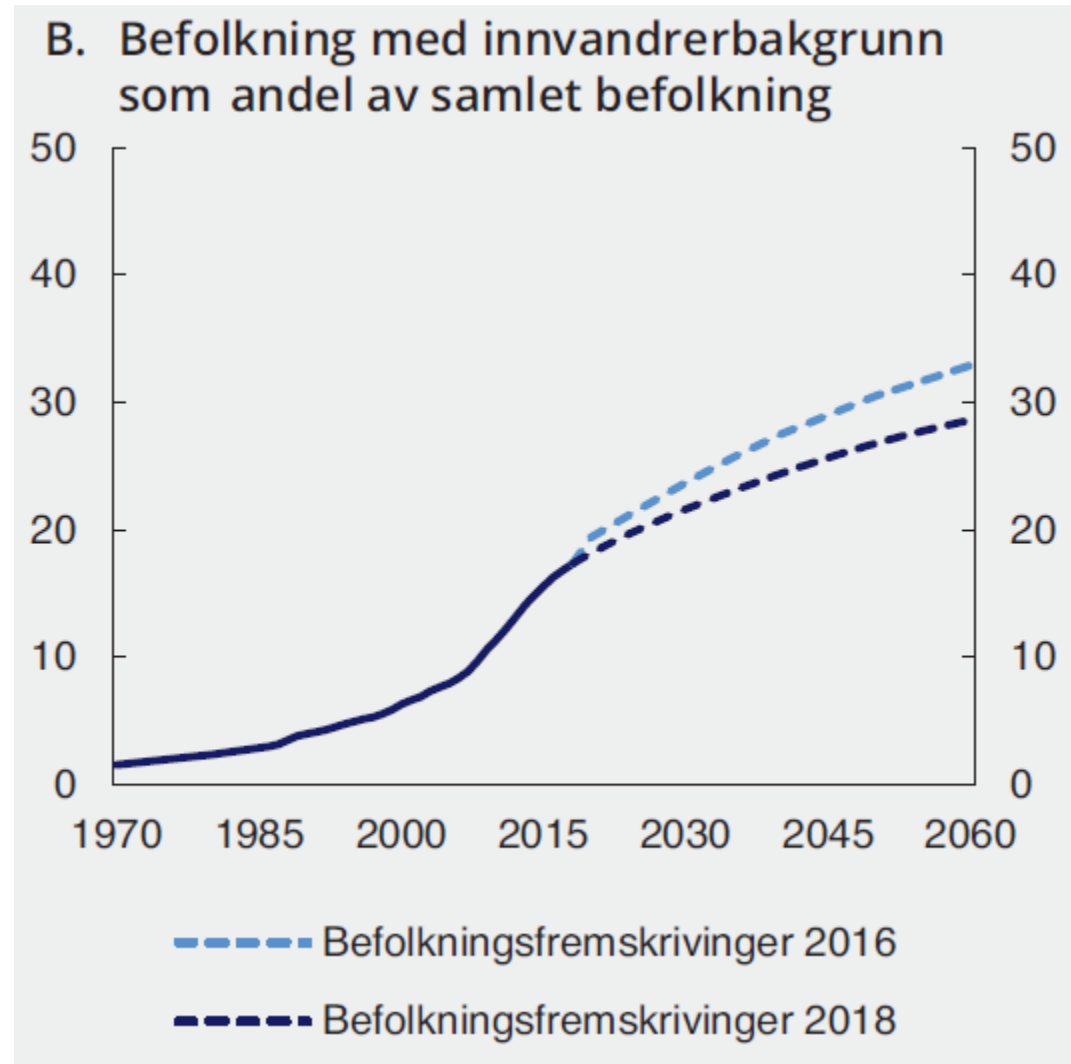
- Oljeprisen “kjører” ikke lenger NOK.
- Det skal vi være glade for.

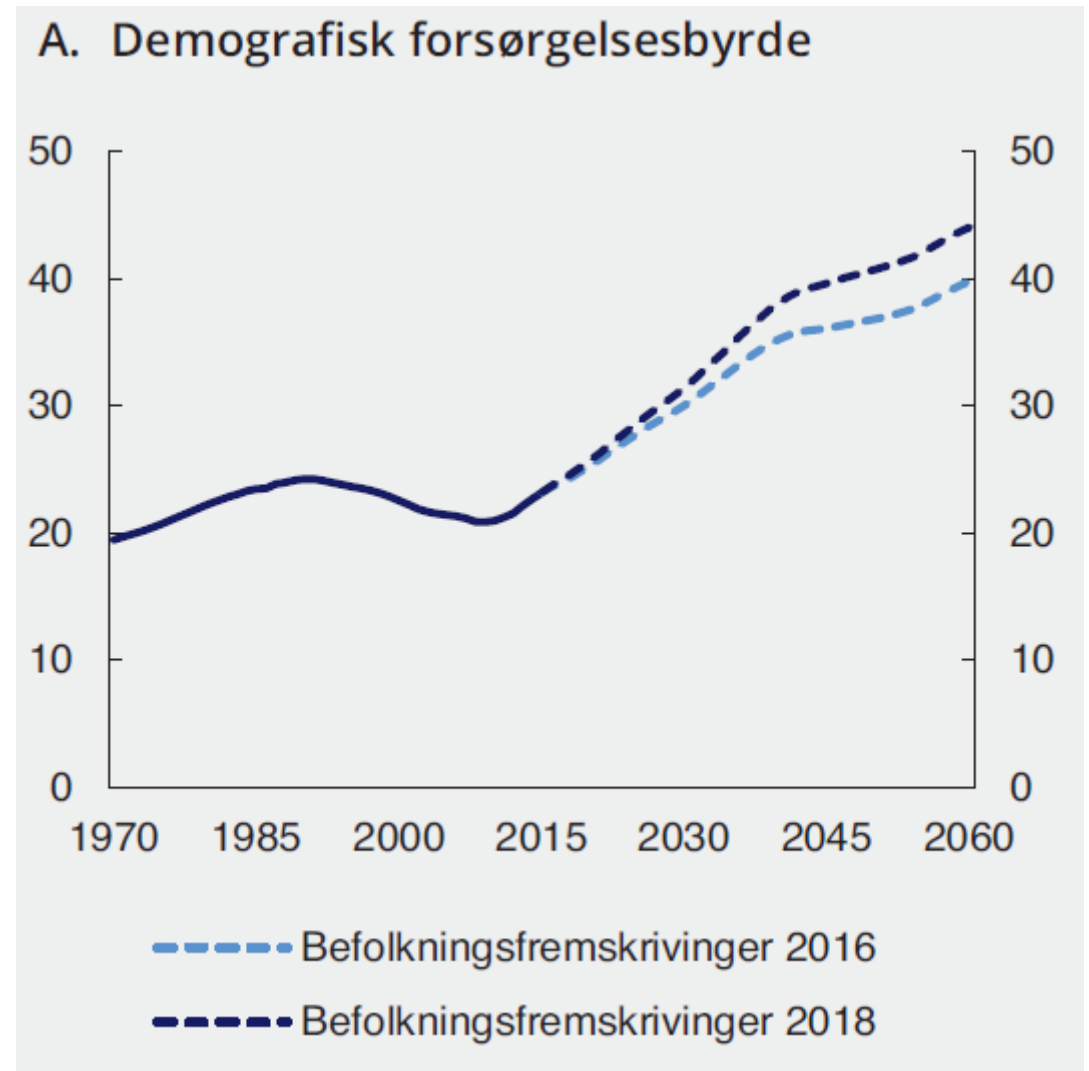
- 80.000 flere sysselsatte over neste par årene.
- Bedre tider i naboland og mindre arbeidsinnvandring.

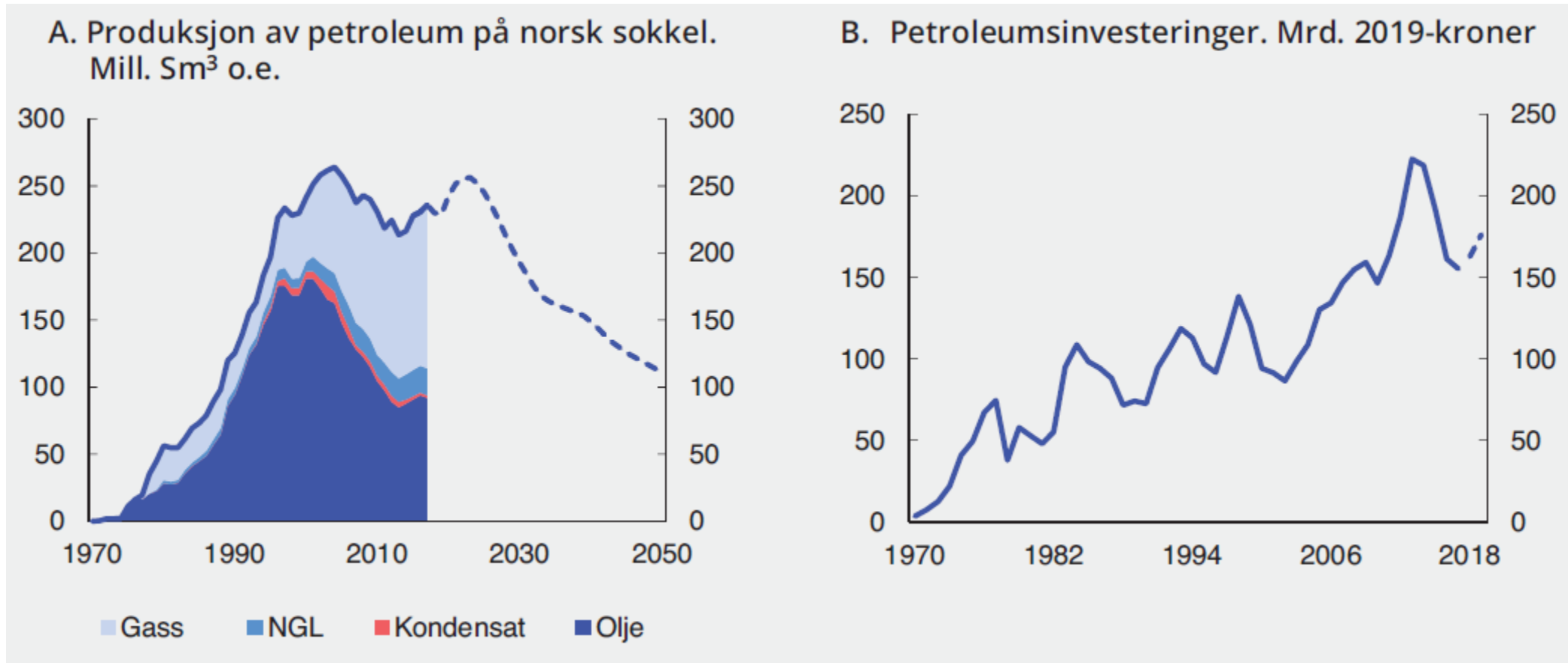
- Økning i befolkning fra 5.8 millioner nå til 6.5 millioner i 2060.
- Innvandrere og norskfødte av innvandrerforeldre fra 17 prosent til 28 prosent.

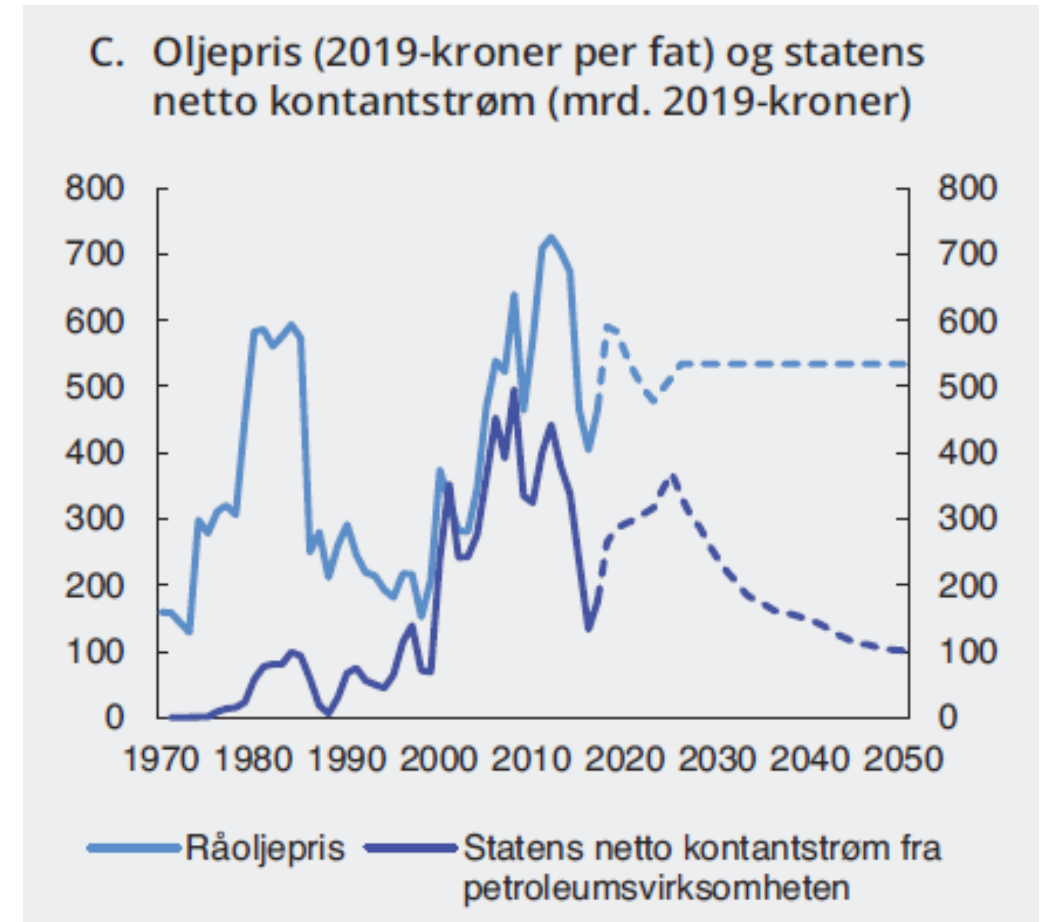
- Vedvarende økning i andelen eldre.

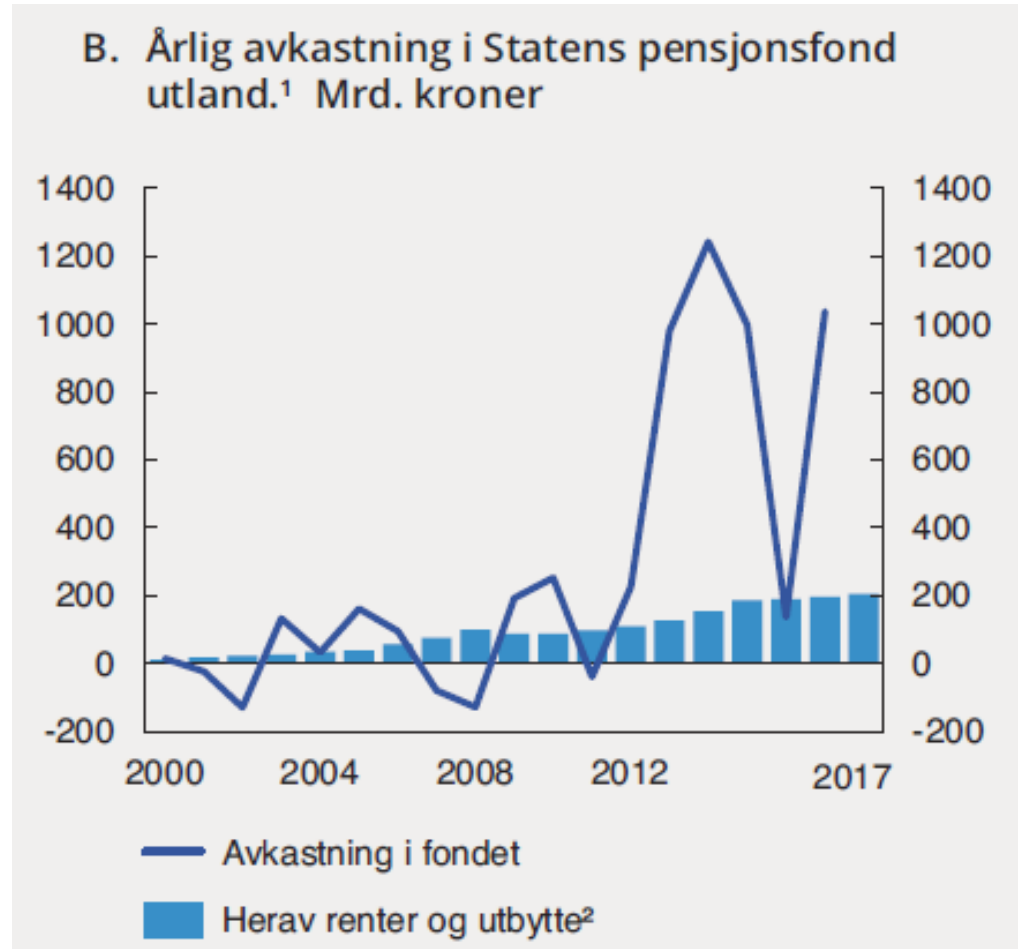
- Petroleumsproduksjon og investeringer i sektoren holder seg opp.
- Store forbedringer i teknologi.

- Oljefondet ligger an til å øke med mer enn 5.000 milliarder kroner. Det betyr at staten et stykke frem i tid kan bruke over 70.000 kroner per nordmann uten å skattlegge egne innbyggere.

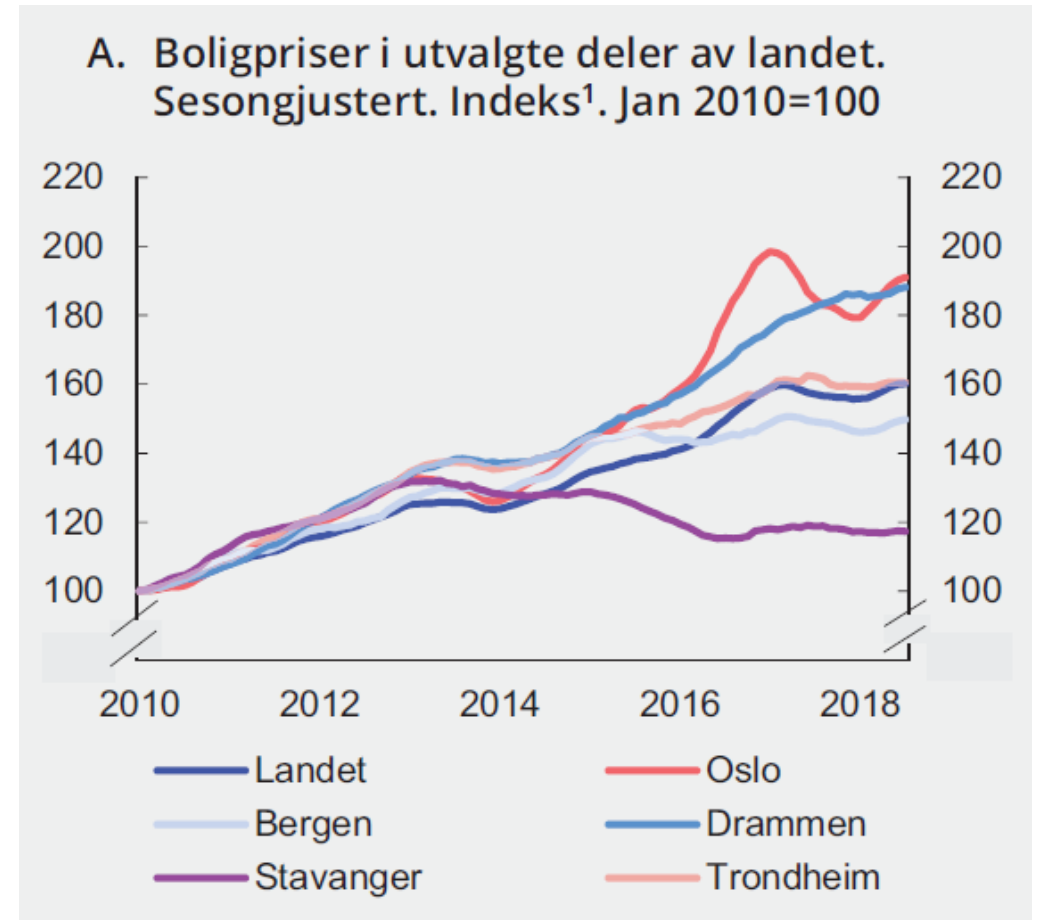

- Store svingninger i Oljefondet.
- Spiller liten rolle så lenge realavkastningen i snitt holder seg på rundt tre prosent.

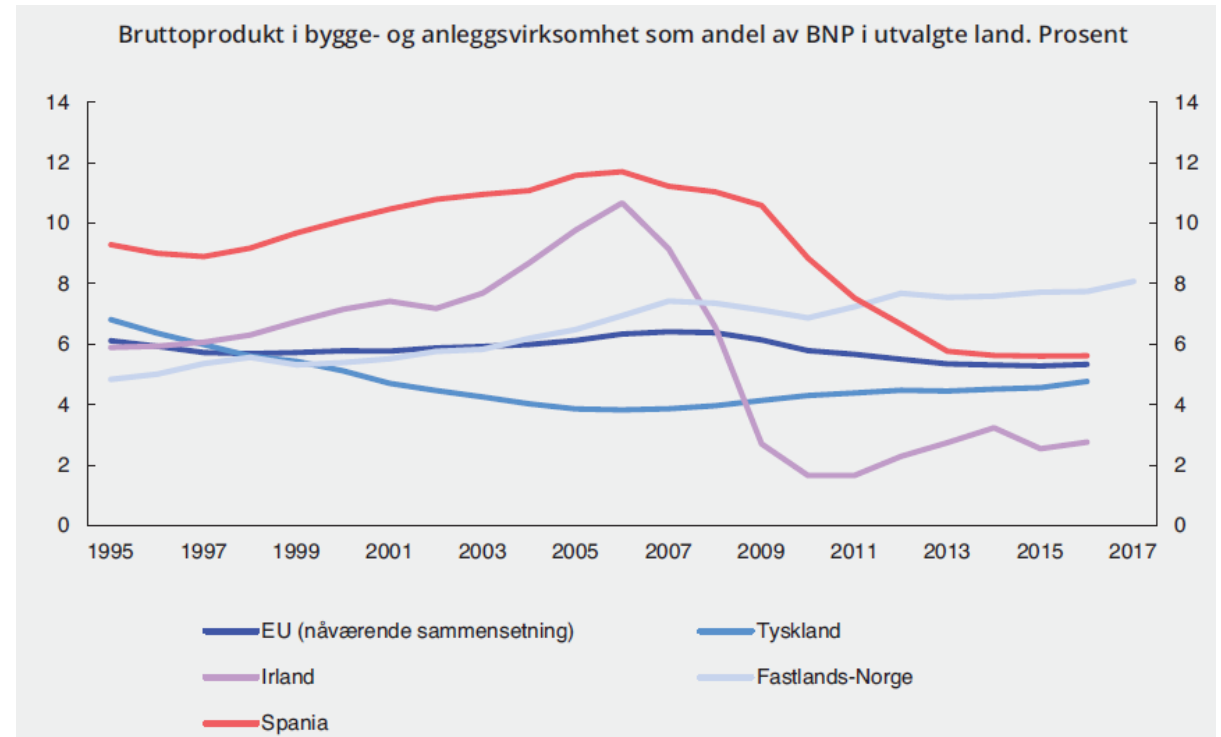

2. Nærmere om boligmarkedet

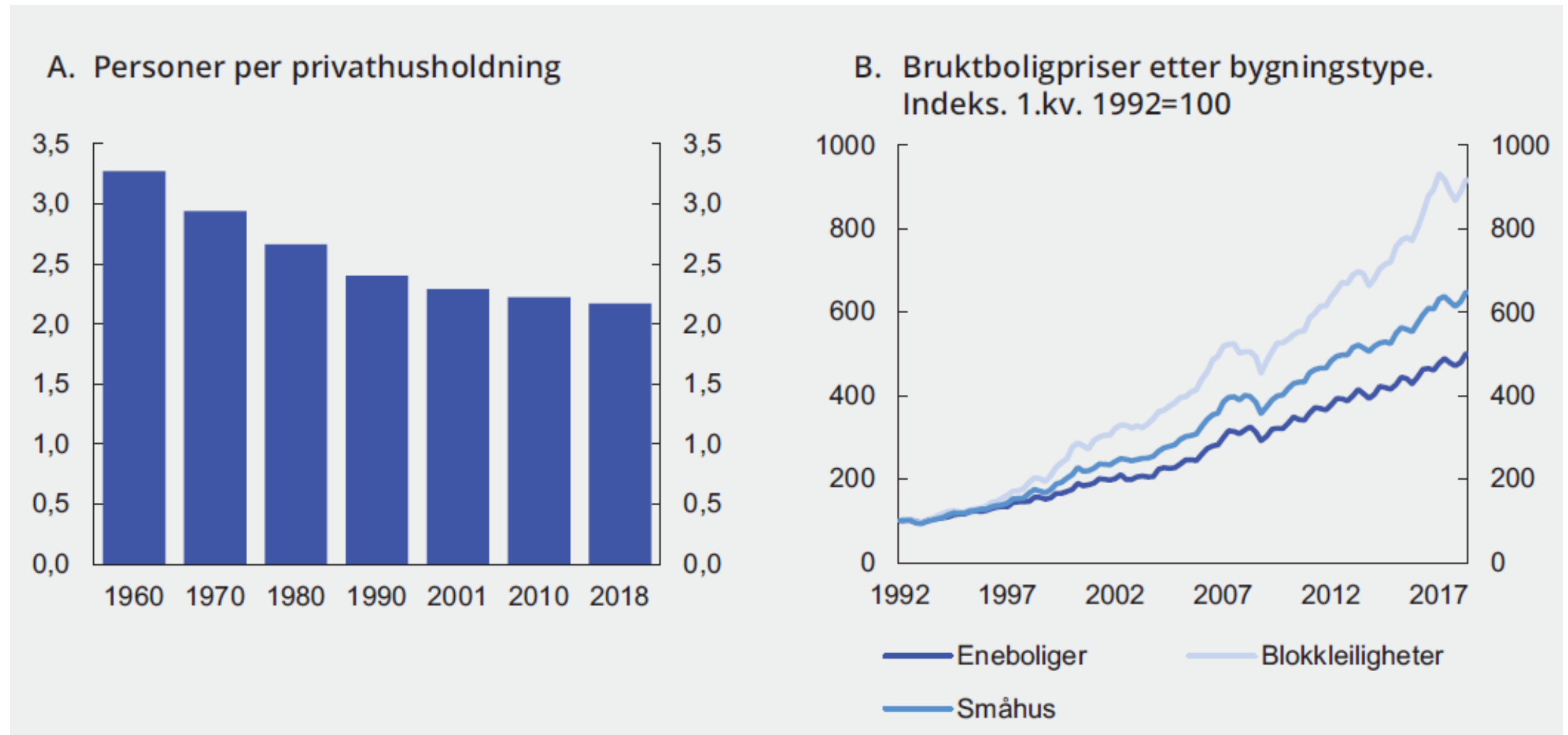
- Ujevn utvikling i boligpriser over landet.

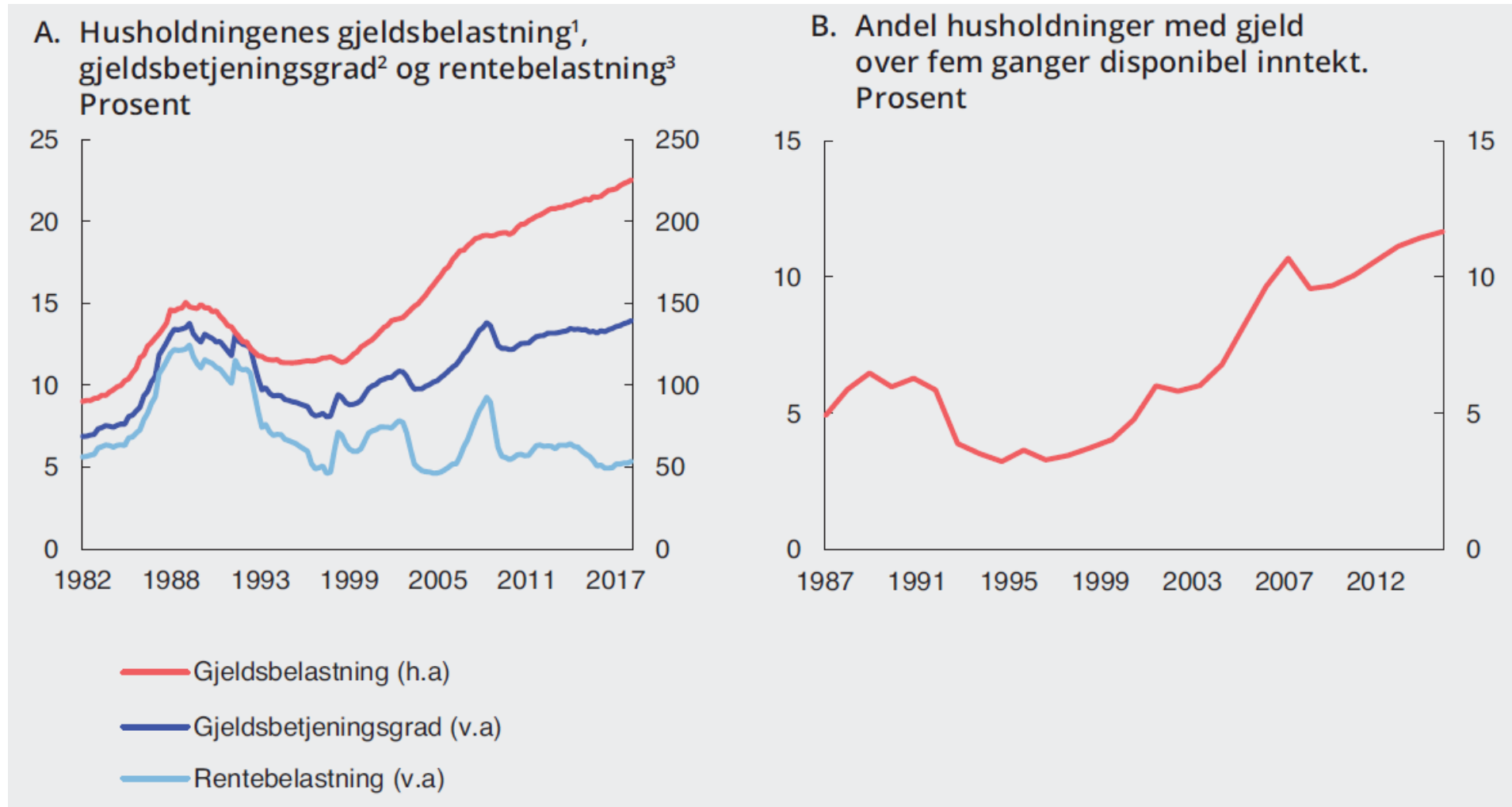
- Jevnere trykk i Bygg og Anlegg i Norge enn i andre land.
- Spania og Irland ille ute.
- Boliginvesteringer noe ned fra et høyt nivå.

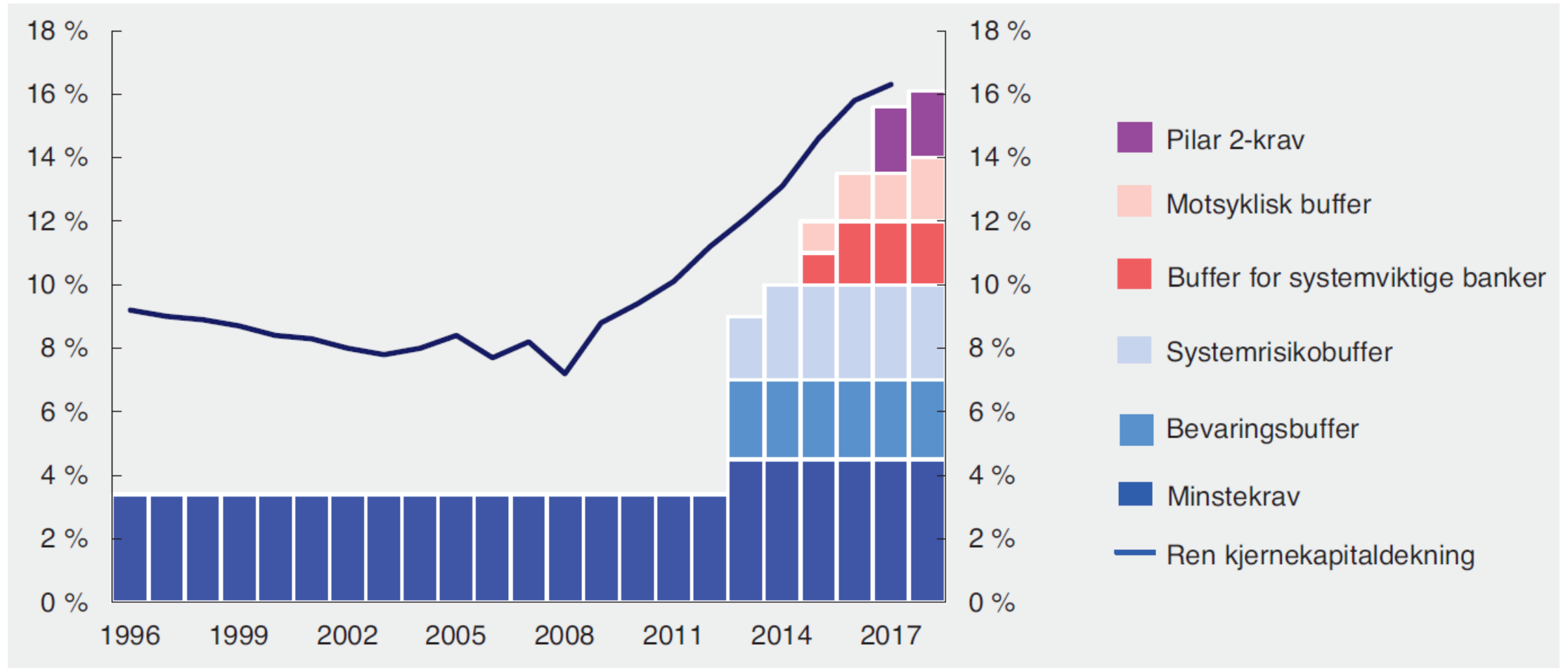
- Med færre personer per husholdning, behov for flere boliger.

- Hvorfor er det bekymringsfullt med økende gjeld hos husholdningene?

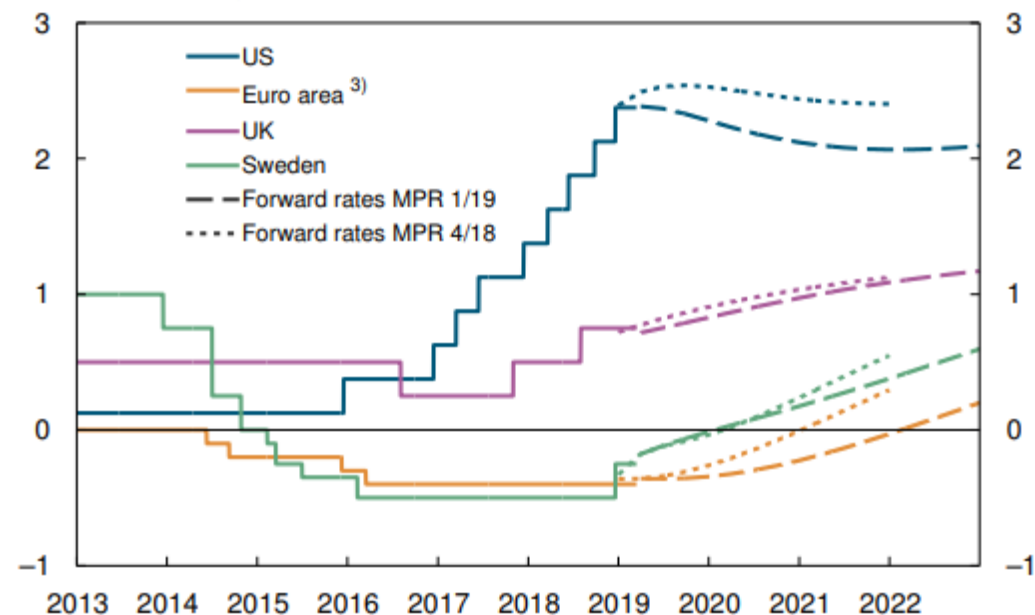
- Viktig med nok egenkapital i bankene. Hvorfor?

3. Nærmere om penge- og kredittmarkedene

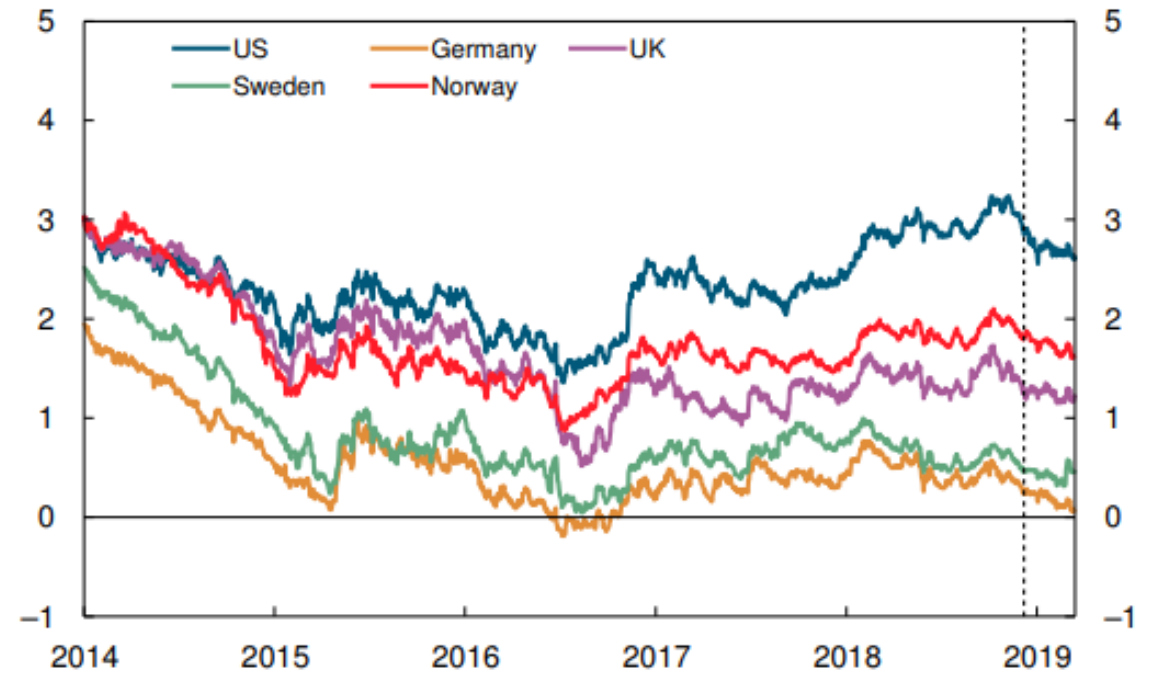
- Korte renter på vei opp i USA – men nå er det stopp.
- Renten i Norge nylig hevet til én prosent. Skal videre opp. Eller skal den det? Kanskje mindre enn Olsen tror?

Chart 1.3 Policy rates and estimated forward rates¹⁾ in selected countries. Percent. 1 January 2013 – 31 December 2022²⁾

- Lange renter har falt siden desember.

Chart 2.3 Yields on ten-year government bonds in selected countries.
Percent. 2 January 2014 – 15 March 2019¹⁾

4. Avslutning

- På side 10 i Nasjonalbudsjettet for 2019 leser vi dette:

”Skal vi opprettholde om lag den samme veksten i levestandard som vi har vernet oss til gjennom de siste 40 årene, må produktiviteten vokse raskere enn i de siste 10-12 årene.”

- Hva er problemet?